

Novetats ortogràfiques IV

Formació de mots compostos i locucions

De vegades un conjunt de mots, locucions, sintagmes lliures o, fins i tot, oracions donen lloc a un mot nou.

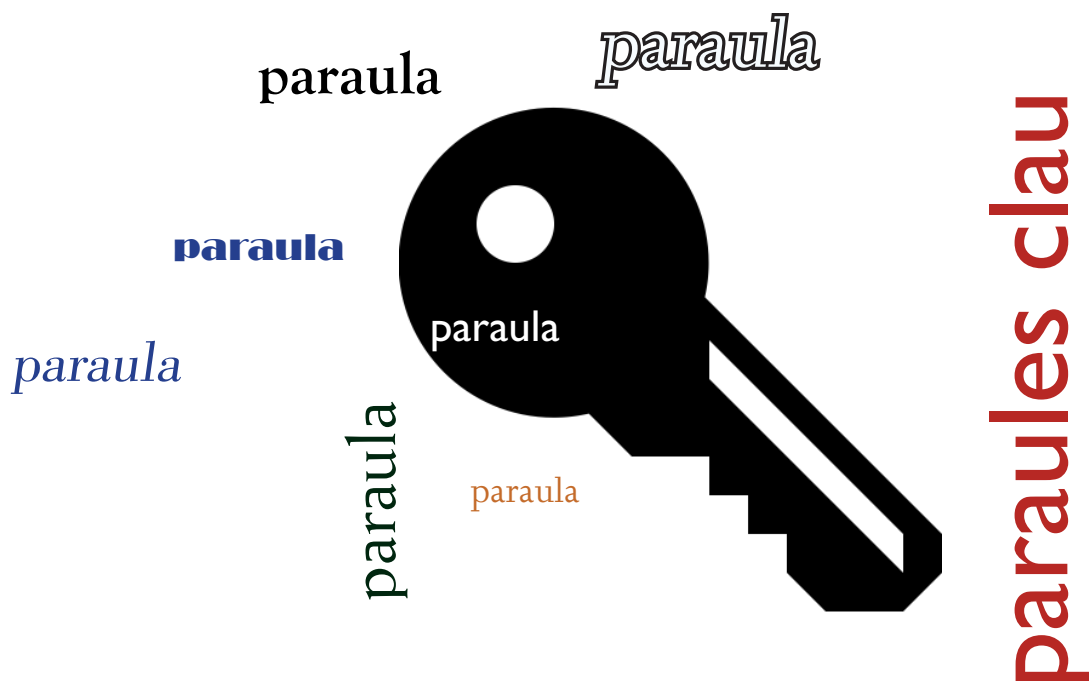
Aquests mots nous es poden trobar:

1. O bé com un mot compost, que s'escriu aglutinat o amb guionet (*maldecap* 'preocupació', *sordmut*, *curtcircuit*, *penya-segat*, *guarda-roba*).

Notem que en aquests casos presenten flexió (gènere, nombre) a la dreta:

<i>curtcircuit</i>	>	<i>curtcircuit<u>s</u></i>
<i>guarda-roba</i>	>	<i>guarda-robe<u>s</u></i>
<i>maldecap</i>	>	<i>maldecap<u>s</u></i>
<i>penya-segat</i>	>	<i>penya-segat<u>s</u></i>
<i>sordmut</i>	>	<i>sordmud<u>a</u></i> , <i>sordmut<u>s</u></i> , <i>sordmud<u>e</u>s</i>

Entre els compostos, podem trobar manlleus no adaptats, que en general s'escriuen amb guionet (tant si en la llengua d'origen s'escriuen amb guionet com si s'escriuen amb els components separats). Per exemple: *best-seller*, *hat-trick*, *plum-cake*, *play-off*, *walkie-talkie*, etc.

2. O bé com un grup de mots contigus independents (*blat de moro*, *mal de cap* ‘cefalàlgia’, *cafè amb llet*, *paraula clau*, *escola bressol*, *decret llei*), que s’escriuen separats. En aquests sintagmes lliures la flexió gramatical depèn de la relació entre els seus components.

Si la relació és de coordinació, flexionen tots dos components:

<i>alcalde president</i>	>	<i>alcald<u>e</u>s president<u>s</u></i>
<i>alcaldessa presidenta</i>	>	<i>alcald<u>e</u>ss<u>e</u>s president<u>e</u>s</i>
<i>clau anglesa</i>	>	<i>clau<u>s</u> angl<u>e</u>s</i>
<i>compte corrent</i>	>	<i>compt<u>e</u>s corrent<u>s</u></i>
<i>gall dindi</i>	>	<i>gall<u>s</u> dind<u>i</u>s</i>
<i>magistrat jutge</i>	>	<i>magistrat<u>s</u> jutg<u>e</u>s</i>
<i>magistrada jutgessa</i>	>	<i>magistrad<u>e</u>s jutgess<u>e</u>s</i>
<i>paga i senyal</i>	>	<i>pag<u>e</u>s i senyal<u>s</u></i>
<i>secretari interventor</i>	>	<i>secretari<u>s</u> interv<u>e</u>ntor<u>s</u></i>

Si la relació és de subordinació, flexiona només el primer component:

<i>bar restaurant</i>	>	<i>bar<u>s</u> restaurant</i>
<i>blat de moro</i>	>	<i>blat<u>s</u> de moro</i>
<i>cafè amb llet</i>	>	<i>cafè<u>s</u> amb llet</i>
<i>camió cisterna</i>	>	<i>camion<u>s</u> cisterna</i>
<i>carril bici</i>	>	<i>carril<u>s</u> bici</i>
<i>carril bus</i>	>	<i>carril<u>s</u> bus</i>
<i>decret llei</i>	>	<i>decret<u>s</u> llei</i>
<i>escola bressol</i>	>	<i>escol<u>e</u>s bressol</i>
<i>escola taller</i>	>	<i>escol<u>e</u>s taller</i>
<i>informe proposta</i>	>	<i>inform<u>e</u>s propost<u>a</u></i>
<i>mal de cap</i>	>	<i>mal<u>s</u> de cap</i>
<i>paraula clau</i>	>	<i>paraul<u>e</u>s clau</i>
<i>punt clau</i>	>	<i>punt<u>s</u> clau</i>

bel canto

Entre els sintagmes lliures, podem trobar manlleus no adaptats:

- Expressions llatines: *alter ego, de facto, delirium tremens, honoris causa, in vitro, status quo, stricto sensu*, etc.
- Expressions que funcionen com a locucions adverbials o adjectivals: *a capella, off the record*, etc.
- Expressions que en la llengua d'origen són sintagmes descriptius: *bel canto, bossa nova, cante jondo, commedia dell'arte, stil nuovo*, etc.

[La normativa anterior no explicava amb tant de detall la casuística dels mots adaptats i no adaptats.]

Podeu consultar l'apartat «4. La grafia dels mots prefixats i compostos» del document «Novetats de l'*Ortografia catalana*» de la pàgina d'Assessorament lingüístic de la Intradiba.